

Rijksoverheid

Een goede match:

Stappenplan stagematching binnen mbo-instellingen

Stagematching is een van de manieren die een mbo-instelling kan inzetten om stagediscriminatie systematisch en preventief aan te pakken. Dit stappenplan is ontwikkeld voor mbo-instellingen die in het kader van het Stagepact aan de slag gaan met het invoeren van stagematching en is een aanvulling op de toolbox voor mbo-instellingen over de aanpak van stagediscriminatie.

In dit stappenplan vind je tips over hoe je stagematching kunt aanpakken. Hierbij is de input gebruikt van verschillende onderwijsinstellingen en professionals die al geruime tijd ervaring hebben met het toepassen van stagematching.

Leeswijzer

- Wat is stagematching?
- Stappenplan stagematching op basis van leerwens
- Achtergrondinformatie

Heb je naar aanleiding van het stappenplan nog aanvullende vragen, behoefte aan ondersteuning of wil je knelpunten delen? Neem dan gerust contact op met: stagepact@minocw.nl

Wat is stagematching?

Met stagematching bedoelen we dat iedere student door de opleiding gekoppeld wordt aan een leerbedrijf op basis van objectieve en relevante criteria in de vorm van:

- **De leerwens.** In dat geval beschrijft de student met begeleiding van mentor/docent de eigen leerwens. Bijvoorbeeld: de student heeft de leerwens om in een bepaald type winkel te werken. Leerbedrijven worden gevraagd wat de student bij hen kan leren. De student wordt vervolgens gematcht met zo'n winkel.
- **Competenties of kennis.** Bijvoorbeeld de student volgt een keuzedeel dat aansluit bij een bepaald type werkzaamheden of organisatie en wordt daarom gematcht met een organisatie die deze werkzaamheden aanbiedt.

Belangrijk is dat alle criteria objectief zijn en de uiteindelijke matching objectief gebeurt. In andere woorden: de criteria en vervolgens de matching zijn feitelijk en onbevooroordeeld en daarmee waarde vrij opgesteld en uitgevoerd.

Voorwaarden voor objectieve matching:

- Iedere student wordt gekoppeld aan een stageplek door de onderwijsinstelling zelf.
- Er vindt géén sollicitatieprocedure of ‘klikgesprek’ plaats tussen student en leerbedrijf.
- De matching vindt plaats op basis van objectieve criteria, zoals leerwens, kennis of competenties.
- Er vindt geen matching plaats op basis van subjectieve criteria, zoals de persoonlijke eigenschappen en kenmerken van de student.

Belangrijk!

Het is van belang om intern een **integrale aanpak** stagediscriminatie bestrijding op te zetten. Waarbij stagematching in combinatie met de andere 6 taken in de [checklist](#) voor de aanpak van stagediscriminatie worden opgezet en uitgevoerd. Stagematching is hiervan een van de middelen. Zie de [toolbox](#) voor tips over hoe je dit doet.

Voorkom matches op persoonlijkheid en persoonlijke kenmerken

Soms wordt de term ‘stagematching’ gebruikt om studenten te koppelen aan een leerbedrijf dat past bij hun persoonlijke kenmerken. Dat is expliciet niet wat we hier bedoelen. Persoonlijkheidskenmerken zijn subjectief en daarom gevoelig voor de invloed van stereotypen en vooroordelen.

Bijvoorbeeld een onderwijsprofessional die de inschatting maakt dat een student van bijvoorbeeld Turkse afkomst goed lijkt te passen bij een bedrijf waar veel medewerkers werken met een Turkse afkomst. En een student zonder migratieachtergrond lijkt dan mogelijk beter te passen in een ‘wit’ bedrijf. Zo’n ‘etnische match’ is juist niet de bedoeling. Dat belemmert niet alleen de gelijke kansen, maar ook het leerproces van de studenten.

De ‘etnische match’ kan bewust gebeuren, maar ook onbewust. Mensen hebben vaker en makkelijker een klik met mensen die op hen lijken. Hierdoor kun je als stagecoördinator sneller het gevoel hebben dat er een klik is als de student qua afkomst, sekse, etc. lijkt op de medewerkers in het leerbedrijf. Als je echter alleen afgaat op het gevoel van een klik tussen mensen of het gevoel van ‘passen in het team’ laat je mogelijk zaken die er niet toe mogen doen, zoals afkomst en sekse, (onbewust) toch een rol spelen in het maken van de match.

Daarom is matches maken op basis van een idee van ‘klik’ of persoonlijkheid uitdrukkelijk niet de bedoeling.

Stappenplan voor stagematching op basis van leerwens

A. Binnen de school

De voorbereiding intern

Stap 1: Een projectteam vormen

Stap 2: Een team of afdeling kiezen waarmee je start

Stap 3: Het team ondersteunen

Stap 4: Vaststellen waarop je wilt matchen

B. Voor/met (leer)bedrijven

Wat een school kan doen richting de (leer)bedrijven

Stap 1: Checken welke erkende leerbedrijven willen meedoen

Stap 2: In kaart brengen wat de mogelijkheden zijn van het bedrijf voor de match

Stap 3: Afspraken maken met bedrijven

C. Voor/met studenten

Richting de studenten

Stap 1: Voordat de studenten aan de opleiding beginnen

Stap 2: Voorbereidende lessen op bpv

Stap 3: Leerwens in kaart brengen en formuleren

Stap 4: Het maken van de match

Stap 5: Begeleiding en contact

A. Binnen de school

Vier stappen om goed voorbereid te zijn op stagematching binnen de school

Stap 1: *Vorm een projectteam*

Vorm met de betrokken medewerkers op het thema stagediscriminatie een projectteam. Samen kunnen jullie aan de slag gaan met het vormgeven van stagematching en de thematiek binnen de mbo-instelling als geheel. Maak er voldoende tijd voor: het goed kunnen uitvoeren van stagematching vereist niet alleen kennis, maar vooral tijd om af te stemmen met collega's binnen de school, de studenten en met het werkveld. Zorg daarom in samenspraak met het management voor genoeg uren. Ook voor de opleidingen die uiteindelijk de match gaan maken.

Daarnaast is draagvlak op alle niveaus binnen de school belangrijk. Evenals een duidelijke omschrijving van alle rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen het projectteam. Zoals die van de slb'er, de bpv-coördinator, de docent die betrokken is bij bpv-voorbereiding, de zorgcoördinator, etc.

Stap 2: *Kies een opleiding, onderwijsteam of sector waarmee je met stagematching start*

Onderstaand een paar randvoorwaarden voor het selecteren van een opleiding of sector:

- Draagvlak en enthousiasme onder alle betrokken docenten, slb'ers en de bpv-coördinatoren. Motivatie is belangrijk, zodat men weet wat het belang is van stagematching en doorzet met de implementatie ervan.

- Praktische uitvoerbaarheid. Bij de start met stagematching is het handig als er voldoende stageplekken zijn, de bpv-coördinatie op orde is, er een duidelijk aanspreekpunt is voor het projectteam, het werkveld goed in beeld is en er goede contacten zijn met leerbedrijven.

Stap 3: *Ondersteun het uitvoerende onderwijsteam*

De opleiding die aan de slag gaat met stagematching kan het best ondersteund worden door het projectteam dat zich verder heeft verdiept in stagematching. Deze ondersteuning kan inhoudelijk zijn met meer kennis over stagematching en het voorkomen van stagediscriminatie, maar ook praktisch. Denk aan faciliterende zaken, zoals foldermateriaal voor bedrijven en studenten, standaardmailtjes of bescrpts die gebruikt kunnen worden om bedrijven te werven voor stagematching of een docentenhandleiding voor lessen voorbereiding bpv. Ook kan gedacht worden aan een training over stagematching door het projectteam. Daarnaast is het belangrijk om een overzichtelijke planning te maken met duidelijke deadlines en verantwoordelijken. Waarbij elk onderdeel van stagematching is opgenomen en iedereen het eens is met de toegewezen taken.

Stap 4: *Waar wil je op matchen?*

In het Stagepact is afgesproken om te matchen op basis van leerwens en/of competentie en wat het bedrijf hierin kan bieden. Daarom is het belangrijk om te kiezen naar welke relevante zaken je wilt vragen, naast de leerwens. Zoals bij welk type organisatie de student wil stagelopen, welke werkzaamheden uit het kwalificatiedossier de student wil uitvoeren bij de stage en ook belangrijk: de plaatsen die voor de student bereikbaar zijn.

B. Met/voor (leer)bedrijven

Drie stappen voor een goede samenwerking met leerbedrijven

Deze stappen kunnen tegelijkertijd met het stappenplan voor/met studenten (C) (zie pagina 8).

Stap 1: *Inventariseren welke erkende leerbedrijven willen meedoen*

Deze stap kan op verschillende manieren gedaan worden:

- Bedrijven actief bellen/mailen en uitleg geven over stagematching en vragen of zij mee willen doen.
- Kijken naar bestaande netwerken die de mbo-instelling of opleiding heeft met bedrijven en daarin stagematching introduceren. Denk bijvoorbeeld aan netwerken, afspraken met bedrijven over studenten met een extra ondersteuningsbehoefte of een stagemarkt die al jaarlijks wordt georganiseerd.
- Meld bij de MBO Raad met welk onderwijsteam je wilt gaan matchen. Via de MBO Raad kan VNO-NCW/MKB Nederland worden ingeschakeld om relevante leerbedrijven in jouw regio te enthousiasmeren om mee te doen met stagematching.

TIPS

- Verschillende mensen kunnen de bedrijven benaderen. Bijvoorbeeld mensen uit het team dat aan de slag gaat met de matching, mensen die al warme contacten hebben met de bedrijven of het projectteam. Een andere optie is om studenten of werkgevers die al ervaring hebben met stagematching in te zetten om zo werkgevers aan te spreken om mee te doen. Dit vraagt wel enige organisatie maar kan voor meer draagvlak zorgen. Zij kunnen ook bemiddelen door hun netwerk van stagebiedende organisaties in te zetten.
- Zorg dat de informatie over stagematching beschikbaar en/of terug te vinden is. Zodat je er na het gesprek naar kunt verwijzen of een folder kunt achterlaten.
- SBB gaat in MijnSBB een kenmerk toevoegen waarmee leerbedrijven kunnen aangeven of ze open staan voor stagematching. Hiermee wordt het voor onderwijsteams mogelijk inzicht te krijgen welke leerbedrijven benaderd kunnen worden voor een mogelijke match. De technische informatie hoe dit werkt zal met de onderwijsinstellingen worden gedeeld zodra het gereed is.

Voordelen van stagematching voor bedrijven:

- 1 Het bedrijf krijgt een stagiair met een leerwens die past bij het aanbod van het bedrijf.
- 2 De school zorgt dat een student bij het bedrijf wordt geplaatst. Hiermee neemt de school de vaak tijdrovende sollicitatieprocedure uit handen. Dit scheelt het bedrijf dus tijd.
- 3 Doordat er gematcht wordt op leerwens, is de kans op gemotiveerde studenten groter.

Stap 2: *In kaart brengen wat de mogelijkheden zijn van het bedrijf voor de match*

In stap 1 is in kaart gebracht welke bedrijven mee willen doen aan stagematching. De volgende stap is in beeld brengen wat een bedrijf te bieden heeft voor de student, om zo tot een goede match te komen. Dit kan bijvoorbeeld via een (online) formulier dat het bedrijf zelf invult of met hulp van school. Voor een match op basis van de leerwens van de student kun je aan de volgende onderdelen denken om in kaart te brengen: de werkzaamheden en de begeleiding die ze kunnen geven, wat de student kan leren, welke extra begeleidingsmogelijkheden er zijn, de grootte van het bedrijf of andere praktische zaken. Veel van deze informatie is ook online te vinden op [Stagemarkt](#).

Stap 3: *Afspraken maken met bedrijven*

De volgende stap is het maken van duidelijke afspraken met bedrijven over:

- de begeleiding,
- dat er geen studenten alsnog afgewezen worden op basis van subjectieve criteria zoals bijvoorbeeld het missen van de klik of 'niet in het team passen' en
- dat discriminatie op de werkvloer vroegtijdig wordt gesignaleerd en aangepakt.

Uiteraard is het wel belangrijk dat er een kennismakingsgesprek tussen de gematchte student en het leerbedrijf plaatsvindt. Dit is echter geen selectiemoment. Zorg voor een contactpersoon vanuit school waar een bedrijf vragen aan kan stellen. Alle afspraken tussen student en het bedrijf worden vastgelegd in een praktijkovereenkomst.

C. Met/voor studenten

Vijf stappen om **studenten** zo goed mogelijk **voor te bereiden** voor stagematching

Stap 1: *Voordat de studenten aan de opleiding beginnen*

Door de mbo-scholen die nu al aan stagematching doen, wordt benadrukt dat het belangrijk is de studenten goed voor te bereiden op hun stageperiode. Voor eerstejaarsstudenten kan dat al voordat ze aan de opleiding beginnen. Bijvoorbeeld op de open dag van de school. Zorg ervoor dat de verwachtingen over de stageperiode en de stageplek vooraf duidelijk zijn. In mentorgesprekken kan bijvoorbeeld standaard gevraagd worden hoe studenten naar hun stage kijken, wat hun verwachtingen en leerwensen zijn. Geef de studenten ook de mogelijkheid aan te geven wanneer zij zelf een stageplek willen zoeken.

Stap 2: *Vorbereiding tijdens de opleiding (voordat de stage begint)*

Zorg dat in de voorbereiding op de bpv de studenten uitgelegd krijgen hoe stagematching werkt en wat van hen verwacht wordt.

Andere onderdelen die vaak aan bod komen in de voorbereiding op de bpv zijn:

- Het belang van stagelopen
- De rol en leerdoel van de stagiair
- Wat bedrijven verwachten van een stagiair ook qua soft skills

- Wat van de begeleiding vanuit school en vanuit de stageplek verwacht kan worden
- Welke competenties centraal staan en welke persoonlijke ontwikkeling mogelijk is.

Het is verstandig om tijdens de voorbereiding op de bpv aandacht te besteden aan discriminatie en ander grensoverschrijdend gedrag: wat is dat wel en niet en wat kun je doen als je hiermee te maken krijgt. Hiervoor kan eventueel de hulp worden ingeschakeld van een [antidiscriminatiebureau](#).

Stap 3: *Leerwens in kaart brengen en formuleren*

Zet de student en de ambitie van de student centraal. Wat wil de student leren tijdens de stage? Ondersteun de student in:

- een goed geformuleerde leerwens die verband houdt met het kwalificatiedossier van de opleiding en het eigen niveau van kennis en vaardigheden.
- en het formuleren van een realistische leerwens die in verhouding staat tot wat de leerbedrijven te bieden hebben. Aangezien een student vaak nog niet goed genoeg weet wat die kan leren of ontwikkelen tijdens een stage.

VOORBEELD VAN EEN GOED GEFORMULEERDE LEERWENS

- Ik wil gestructureerd leren werken in een klein team
- Ik wil zelfstandig kleine onderhoudswerkzaamheden leren uitvoeren

(Uit de lessen van ROC Nijmegen)

Het vragen naar de leerwens kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld in een intakegesprek of in de voorbereidende lessen binnen de bpv. De leerwens kan worden vastgelegd in een formulier. Daarbij kan ook andere informatie die nodig is voor de match in kaart worden gebracht.

Soms kan het zijn dat de student een extra ondersteuningsbehoefte heeft. Dan is er meer begeleiding nodig bij de match. Zie daarvoor ook het [handboek passende bpv](#). Zorg ervoor dat dit in deze stap al in kaart wordt gebracht. Vraag ook welke regio's, (deel)gemeenten of wijken en buurten goed bereikbaar zijn voor de student en welk vervoersmiddel deze ter beschikking heeft. Studenten die te ver weg wonen van de bedrijven die meedoen aan het matchingproces kunnen mogelijk niet gematcht worden.

Stap 4: *Het maken van de match*

Nu zowel de leerwens op het niveau van de student (C) als mogelijkheden op het niveau van het bedrijf (B) in kaart zijn gebracht, kan een match worden gemaakt. Het is belangrijk dat er meerdere mensen betrokken zijn bij het maken van een match om zo objectief mogelijk te blijven. Zoals een docent, iemand uit projectteam of een slb'er die erop toeziet dat niet op basis van vooroordelen of 'gevoel' een match wordt gemaakt. Matches kan op verschillende manieren, zoals:

- De school maakt één match op basis van de leerwens van de student en het aanbod van het leerbedrijf.
- De school maakt enkele potentiële matches tussen een student en verschillende leerbedrijven en vraagt de student te kiezen op basis van de beschikbare informatie over de leerbedrijven.

- De leerbedrijven presenteren zich fysiek of digitaal aan de studenten. De studenten maken een top-3 van bedrijven waar ze stage willen lopen en de school maakt de uiteindelijke match.

Deze varianten verschillen in complexiteit van de uitvoering ervan voor de school. Het is belangrijk te waarborgen dat in de tweede en derde variant niet alsnog vooroordelen van de zijde van de student in het proces worden gebracht. Daarom moeten de bedrijven zich zo objectief mogelijk presenteren: welke werkzaamheden kun je bij ons uitvoeren, welke competenties kun je bij ons ontwikkelen, et cetera. Op die manier kan de student nagaan hoe diens leerwens zich verhoudt tot wat het bedrijf te bieden heeft.

**Als de matches zijn gemaakt,
is het belangrijk om alle
studenten dit gelijktijdig te
laten weten.**

Stap 5: Begeleiding en contact

De begeleiding van de studenten die zijn gematcht, loopt vervolgens op dezelfde manier als bij andere stages. In het Stagepact is afgesproken dat er in principe ten minste drie contactmomenten tussen student, school en leerbedrijf per stage zijn. Waarvan ten minste één fysiek op de locatie van het leerbedrijf. Het kan zijn dat de match in de praktijk toch niet optimaal blijkt te werken.

De praktijkopleider gaat hierover met de student en het leerbedrijf het gesprek aan. Mocht dit niet tot het gewenste resultaat leiden, dan is het goed om na te gaan waar het niet goed is gegaan. Belangrijk is dan dat de school een nieuwe stage regelt voor de student (zie ook het [Stagepact](#)).

Aan het einde van de stageperiode kun je evalueren hoe iedereen het stagematchen heeft ervaren en de inzichten gebruiken om de stagematching in de school te verbeteren. Bij de begeleiding van de studenten is het belangrijk om te letten op signalen van mogelijke discriminatie of ander ongewenst gedrag en waar nodig het gesprek hierover aan te gaan. Voor meer informatie over discriminatie, bekijk de [toolbox](#).

Samen leren en verbeteren

In 2024 maken wij een update van dit stappenplan. Ervaringen, suggesties of verbeterpunten vanuit de praktijk horen wij graag. Je kunt deze mailen aan stagepact@minocw.nl.

Veel gestelde vragen

Is stagematching verplicht?

Zoals in het Stagepact staat, is stagematching een middel om te zorgen dat studenten niet worden geconfronteerd met uitsluiting bij de zoektocht naar een stageplek. Iedere mbo-instelling moet aan de slag met stagematching, maar hoeft het matchen op leerwens nog niet in één keer binnen de hele school in te voeren. Afgesproken is dat vanaf het studiejaar 2023 alle bekostigde en niet-bekostigde mbo-instellingen met ten minste één onderwijsteam starten, samen met een kopgroep van bedrijven. Zoals is afgesproken in het Stagepact wordt matchen alleen verplicht ingevoerd bij eerstejaars bol-studenten. Uiteraard mogen scholen het ook al breder invoeren. Het staat studenten in alle gevallen vrij zelf een stageplek te regelen, ook als de school voor hun opleiding met stagematching werkt.

VEEL POSITIEVE REACTIES OP STAGEMATCHING

Mbo-instellingen die experimenteren met stagematching hebben veelal positieve reacties ontvangen over stagematching van bedrijven en studenten. Er worden vaak meer beren op de weg gezien, dan dat uit eindelijk ervaren wordt. De weerstand hiertegen bij zowel bedrijven als studenten bleek in de praktijk dus minder groot dan men had verwacht.

Waarom stagematching?

In Nederland komt discriminatie tijdens werving en selectie veel voor. Discriminatie kan bewust gebeuren (denk aan bedrijven die zeggen dat ze studenten van een bepaalde afkomst niet willen hebben) maar mogelijk nog vaker 'onbewust'. Studenten kunnen afgewezen worden doordat werkgevers geen 'klik' ervaren, maar vanuit onderzoek is bekend dat je eerder een 'klik' voelt met mensen die op je lijken (zie voor [meer uitleg dit artikel](#)). Dit leidt er toe dat studenten die behoren tot de meerderheid (bijvoorbeeld wit, (cis)man, (cis)hetero en zonder arbeidsbeperking) meer kans maken op een stage. Belangrijk is om als school het stagematchingsproces op zo'n manier in te richten dat studenten niet worden geselecteerd door bedrijven op basis van een kortstondig gevoel van 'klik' of bijvoorbeeld op hun achternaam. Maar dat zij een stage krijgen op basis van wat er écht toe doet: hun leerwens, hun ambities, het specifieke type organisatie waar de student stage wil lopen, de werkzaamheden die de student wil uitvoeren, de plaatsen die voor de student bereikbaar zijn etc. Hierdoor krijgen studenten een grotere kans op een veilige eerste kennismaking met de arbeidsmarkt.

[Uit onderzoek van SEO](#) blijkt dat de kans dat discriminatie niet of nauwelijks voorkomt, groter is voor opleidingen die aan stagematching doen dan bij opleidingen waar het leerbedrijf de student kiest.

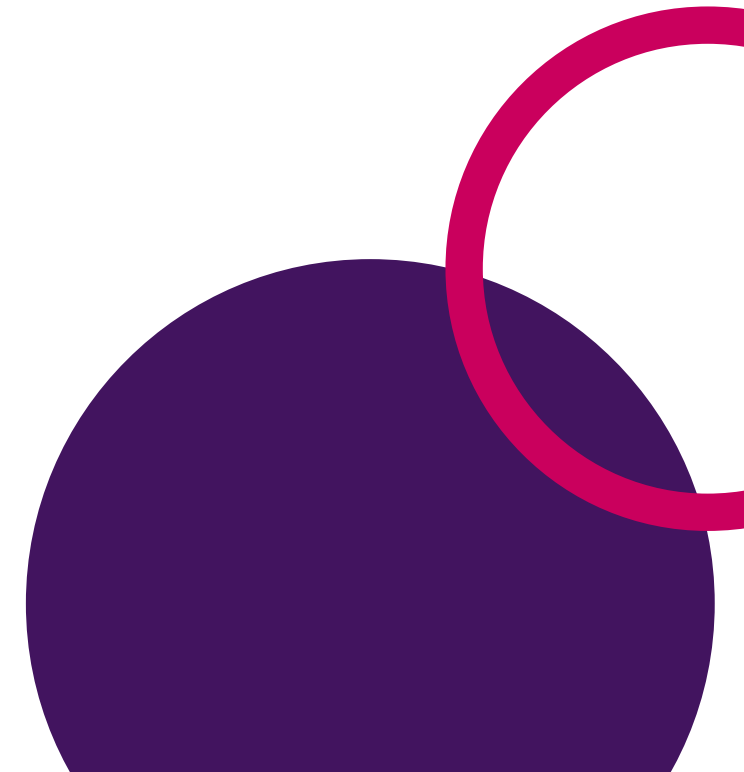

Vermindert stagematching ook discriminatie op de werkvloer?

Objectieve stagematching kan soms ook discriminatie op de werkvloer verminderen: als mensen elkaar beter leren kennen en met elkaar gaan samenwerken, verminderen vaak vooroordelen naar elkaar toe. Dus het kan zijn dat een student waar de werkgever bij het eerste gesprek vooroordelen over had, daarna een prettige stage heeft omdat men elkaar heeft leren kennen (zie [deze publicatie](#) voor meer info). Stagematching kan dus mogelijk ook vooroordelen op de werkvloer verminderen wanneer er een positief contact ontstaat.

Het kan natuurlijk ook anders lopen wanneer bestaande vooroordelen juist worden bevestigd. Objectieve stagematching is daarom vooral bedoeld als een oplossing tegen discriminatie in het selectieproces en minder als oplossing tegen discriminatie op de werkvloer. Al kan het daar wel aan bijdragen. Aanvullend zijn daarom ook nog maatregelen nodig om stagediscriminatie te voorkomen en aan te pakken op de stageplek zelf. Zie hiervoor de [toolbox](#).

Het stappenplan is gemaakt door Movisie, Lectoraat Diversiteitvraagstukken Hogeschool Inholland en het Verwey-Jonker instituut in samenwerking met: Alfa College, ROC Nijmegen, Albeda College, Zadkine College Rotterdam en het Horizon College.

Dit is een uitgave van de Rijksoverheid

www.rijksoverheid.nl

September 2023

STAPPENPLAN STAGEMATCHING BINNEN MBO-INSTELLINGEN